

Sahibi ve umum Neşriyat Müdürü
hakki tarık us
Basıldığı yer
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

17

SUBAT 1942

SALİ

Numara: 883 Sene: 3
Tel: 23872 - Posta Kutusu: 214

Bu akşam

Bir Milyonluk Ordu Hakkında

Yazan: SADRI ERTEM

İSPANYANIN devlet reisi general Franko son zamanlarda söylediği bir nutukta Sovyetlere karşı açılan savaşta seferber bir milyonluk ordu icap ederse bir milyonluk bir kütüphane ile istihkak edeceğini söyledi. Franko'nun bu nutuk Avrupa'nın mukadderatı üzerinde tesiri olan bir taahhütüdür. Franko'nun nutukunu yarın yapılacak bir hareketin başlangıcı veya bir safhası olarak değil, fakat bu nutukun söylemediği zamanki Avrupa psikolojisine örnek vermek bakımından mütalea etmelidir.

Franko'nun ve gazetelerinin İspanya haricinde bir milyonluk bir kütüphane ile harbetmek hususundaki arzularını açıkça söylemiş olmalarının ilk sebebi şimal Afrikasında Rommelin zaferi kazanmış olmasıdır.

İngiltere Trablus üzerine ciddi bir taarruz yapabiliyorsa Franko'nun söyleyeceği nutuk herhalde başka bir tonda olurdu. Yahut devlet reisi susmayı tercih ederdi. Çünkü İspanyanın vaziyeti Afrika'da, Akdenizde ve Atlantikteki müttefiklerin vaziyeti ile sıkıdan sıkıya alakalıdır. İspanya bugün dahi müttefiklerden aldığı gıda maddeleri vasıtasıyla geçinmektedir. Daha geçenlerde Arjantin hükümetinden Amerika ve İngiltere'nin muvafakatı ile 180 bin ton buğday satın aldı. Müttefiklerin yardımı ile Atlantik abluka hattından istisna edildi.

Afrika'daki vaziyeti de Fransa'nın, İtalyan ve İngiltere'nin bir kütüphane durumlarında bağlar. Afrika'da ve Akdenizde İngiliz kuvvetleri hakim bir kudreti temsil eder. Atlantikte abluka hattı sağlam bir şekilde dururken İspanya'nın, Fransa'nın, hattâ İtalyan ordusu başka bir manzara arzeder. Bu devletlerin müttefiklere karşı alakası daha sempatik bir hal alır.

Müttefik orduları Mısra doğru çekilip mesafe kaybettikçe, ve başta sahalarla müttefiklerin prestijine darbeler indikçe bu devletlerin blikis mihvare doğru temayülleri, sempati, hattâ kahramanca yardım arzuları artar.

Franko'nun nutuk bu havanın tesirini taşımaktadır. Diğer taraftan Singapurun sükutu dolayısıyla İmparatorluğun kaybettiği prestij de bunda hissesi vardır.

Bir başka cepheden de bu nutuk Avrupa'da propaganda bakımından münasibdir. Almanya ba harada sark cephesinde taarruza geçecek. Bu taarruz büyük miktarda askere ve malzemeye ihtiyacı göstermektedir. Sark cephesi aşağı yukarı 2400 kilometredir. Bu cephenin tutulması için normal askerlik şartlarına göre 800 tümen askere ihtiyaç vardır.

Vakıf yeni harpleri eski şartlara göre mütalea etmek doğru olmaz. Fakat bu geniş cepheye bugün olduğu gibi 250 tümenle de tutmak güçtür. Binaenaleyh sark cephesinde yeni kuvvetlere ihtiyacı vardır.

Şehrimizde ziraat hareketine hazırlık

Bu ay içinde fidelerin dağıtımına başlanıyor

Ziraat seferberliği hazırlıklarına şehrimizde de süratle ve geniş ölçüde başlanmıştır. Ziraat müdürü Tahsin Dilek bu hususta gazetemize sunları söylemiştir.

"Ziraat seferberliği dolayısıyla lazım gelen bütün tedbirleri almış ve faaliyete geçmiş bulunuyoruz. Bu işler için lazım olan tahsisatımız gelmiştir ve miktarı geçen senekinden iki mislidir.

İlk olarak, İstanbul vilayeti bu ay sonunda halka, meccanen tohum ve fide dağıtacaktır. Yeşilköy tohum islah istasyonundan 15 ton mısır, Trabzon'dan 5 ton patates, Ordu vilayetinden 1 ton çalı fasulye, ve Silivri civarından 1 ton nohut, almacak ve bunları tohumluk olarak ayırtacaktır. Bu maddelerin bir kısmı gelmek üzere gelir gelmez tevziye başlanacaktır. Bundan başka Halkalı Ziraat mektebi, Büyükdere meyve islah istasyonu ve Beykoz fidan bağı ve Yeşilköy islah istasyonunda, domates, biber, patlıcan gibi sebze fideleri yetiştirilerek halka dağıtılacaktır.

Diğer taraftan vilayetimiz hudutları içinde, ekim hazırlıklarına da başlanmıştır. İstanbul civarındaki devlete veya hususî müesseselere ait, bütün topraklar ekilerek ve yazlık ekim sonuna kadar mahsul olma bütüne bol olacaktır. Bu hususta, hükümet lazım gelen bütün tedbirleri almıştır. Ayrıca şehir dahilinde ekim ve sebze yetiştirme işinde lazım gelen ziraat malumat gazeteler vasıtasıyla öğretilmektedir.

Feci bir gemi batışı

Bütün mürettebatın yalnız iki kişi kurtuldu

Newyork, 17 (A.A.) — "Amerikan Vedic Exelange"nin bu sabah bildirildiğine göre, 5200 tonluktuk İngaren İsveç gemisi pek muhtemel olarak takriben bir ay evvel Atlantik ortasında torpillemiş ve batmıştır. Gemiye bulunan altı yolcu ile birlikte 38 mürettebatın yalnız ikisi kurtulmuştur. Diğerlerinden hiç bir haber yoktur.

3299 taarruza uğrayan gemi

Londra, 17 (A.A.) — Salâhivettar bir kaynaktan bildiriliyor:

İngiliz tayyareleri "Schornhorst", ve "Gneisenau", zirhlileri Brestte bulunan zaman bu gemilere 3299 defa taarruz etmişler ve 4 bin ton bomba atmışlardır. Bu taarruzlar esnasında İngiliz hava kuvvetleri 43 tayyare ve 247 tayyareci kaybetmişlerdir. Alman zirhlilerine karşı yapılan taarruzlar o kadar ciddi olmuştur ki Almanlar, herhalde, bu gemilerin Brestte kalmasını istemiyorlar. Bu gemilerin kurtulmaları kanat getirmişlerdir.

Devamı 2 inci sayfa

Felemenk Kalesi Cava

Newyork, 17 (A.A.) — Gazeteciler, le konuşan Felemenk hariciye nazırı Van Kleffens şöyle demistir:

Cava bizim kalemidir. Mukave metimizin üçüncü sizin bize gönderdiğiniz ay tayyarelerinin sayısına bağlıdır.

yağ vardır. İlkbahar hazırlığı asil bu nokta etrafında toplanmaktadır. Fransadan gönüllüler toplanıyor. Macaristan daha büyük miktarda kuvvetlerle harbe istihkak edecek. Romanya bu bahar için sark cephesinde düşecek 500 bin kişi hazırlıyor. Bulgaristan Yugoslavyadaki Alman kuvvetlerinin yerine gönderiliyor. Hulâsa Avrupa'da bir hacılar seferi hazırlanmaktadır. İspanya da bu deftere imzasını aşağı yukarı bir milyon adam namına kaydediyor.

Bu yazıda İspanya bu miktarda kuvveti toplar mı, toplamaz mı onu tetkik edecek değiliz. Çünkü fikirleri fiil haline sokacak olan imzalar, sözler değil, dünyanın bir işe karar verildiği anda hazırladığı şartlardır. Bu şartlar Frankoya söylediği sözü fiil haline sokturacak mıdır? İhtilâlden çıkmış ve sıkıntı içinde bulunan bir memleketin bir milyonluk bir kuvveti Avrupa'nın sarkına sevk edebilmesi en nihayet ihtimalle epey müşkeldir.

Fakat dediğimiz gibi bu nutuk yapılacak bir hareketin başlangıcı diye değil, Avrupa'da bugün esen siyasî ve askerî havanın bir tezahürü ve zamanın psikolojisine bir misal diye gözönünde tutulmalıdır.

İKTİSAT VEKİLİNİN ANADOLU AJANSINA BEYANATI

İstanbul 17 (A.A.) — İstanbul'da bulunan iktisat vekili Sırrı Day, muhabirimize aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

Vekâletimizle alakalı bazı işler için İstanbul'a geldim. Bazı gazete

muhabirleri benden izahat istediler. Pek yakında muhterem başvekilimiz muhtelif vesilelerle efkârımızla ilgili tenzile yarınacak hususları izah ettikleri gibi tazyikli icap edecek, vekâletimizle alakalı yeni bir mevzu da olmadığından buna lüzum görmedim.

Bazı gazetelerde bana atfedilen beyanatı gördüm. Gazetecilere beyanatta bulunmadığımı, ekmek vesika ile yerli mallar pazarında bez dağıtılacağı gibi haberlerin de asılsız olduğunu tazyihine delâletini rica ederim.

Berlin askerî kaynakları bildiriyor Şark cephesinde Almanlar Yeniden arazi kazanıyor

Berlin, 17 (A.A.) — Askerî bir membadan bildiriliyor: Alman kıtaları şark cephesinin merkezinde coğrafi vaziyetleri hakim bulunan ve Sovyetler için kilit vazifesi gören mevzileri zapt etmek suretile arazi kazanmışlardır. Bolşeviklerin muhavemet merkezini iki buçuk metre bir çukurdan ve ileri mitralyöz yuvalarına bağlı 100 metre uzunluğunda bir silberden murekkepli, Alman topçuları büyük bir derinlikte dommuş toprakları muhafaza altına alman bu siperi tahkim etmiştir.

Devamı 2 inci sayfa

Alman Tebliği

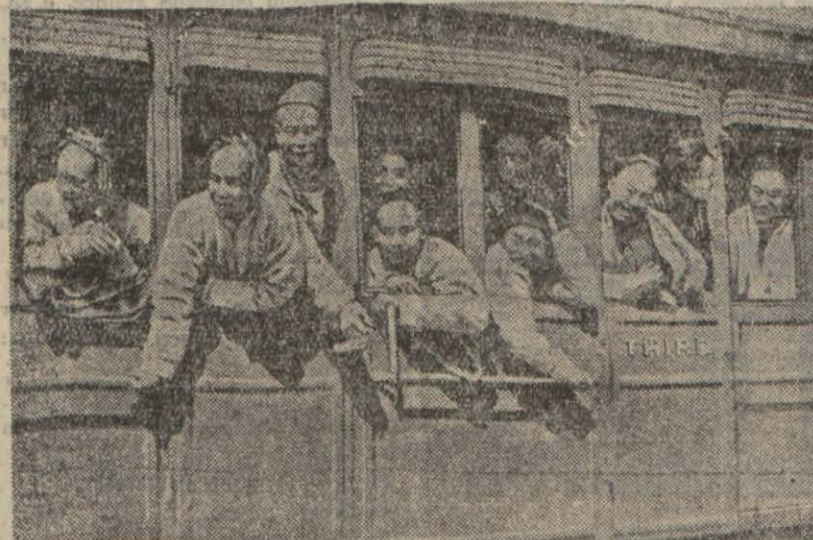
Yazısı 2 inci sayfa

Yeni Bir Tefrika

ŞANGHAY BATAKHANELERİ

Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ

1904 tarihinde Mogol asilzadelerinden birinin adını alarak Tokyo'dan Rusya'ya gitmek üzere Mogolistan'a geçen ve yolda Çarın adamları tarafından yakalanıp zincire vurulan vatanperver bir Japon gencinin çok heyecanlı hatıralarını yakında HABER okuyucularına sunacağız. Yepyeni dekorları, muhteşem sahnelerle bizi uzak ve yabancı memleketlerde dolaştıracak olan kıymetli tarihçi ve romancı arkadaşımız İskender Fahrettin bu eserile Rus - Japon tarihinden meşhur tablolar gösterecek ve Şanghay batakhanelerinde dönen ve bugüne kadar matbuatımızda geçmeyen siyasî entrikaları meydana vura-cak ve KAMIMURA adını taşıyan bu gencin sevdiği kadına malik olamamak yüzünden çektiği ıstıabları canlandıracağız.



KAMIMURA'nın Mogol gençleriyle beraber Mogolistandan ayrışması

Çok Yakında HABER Sütunlarında

Bundan sonra Japonların hedefi Birmanya Rangona doğru iki kol sarkıyor Japonlar Somatrayada mütemadiyen asker çıkarıyorlar

Holanda Hindistanına müferid bir sulh teklif etmesi muhtemel görülüyor

Saygon, 17 (A.A.) — Singapurun düşmesi ferdasında askerî müşahidat, Japonların esas gayretlerinin şimdi Birmanya'ya tevcih edileceği kanaatini göstermekte ve bunun için iki sebep ileri sürmektedir.

Bu sebeplerden birincisi şudur: Birmanyanın işgali Hindistan için daimi bir tehdit teşkil edecektir.

İkincisi, Japonların ilk hedefi Çin muharebesini bitirmek olduğuna göre, bu neticeye ulaşmak için en iyi çare Çungking ordularını besleyen yolu kesmektir.

Gerek iktisadî bakımdan gerekse Avustralyaya taarruz maksadıyla Devamı 2 inci sayfa

Batan bir Japon denizaltısından çıkarılan 20 subay ve 50 erin cenaze töreni

Tokyo, 17 (A.A.) — Bahriye nezaretinden bildiriliyor:

Gegen ilktegrinde Kiouchion adası, nın gimal batısında diğer bir denizaltısı ile çarpışma neticesinde batan (Y 61) denizaltısı sudan çıkarılmıştır. 20 subay ve 50 erin cesetleri kaldırılmıştır.

Japonlar Singapur mayınlarını temizliyor

Tokyo, 17 (A.A.) — Dünderberi Japon kuvvetleri Singapur adası etrafında fazla miktarda görülen mayınları temizlemekle meşguldür. Japon hava kuvvetlerine mensup teşekküller aynı zamanda Felemenk Hindistan ve Avustralya istikametinde kaçmağa teşebbüs eden gemileri yoketmek için geniş ölçüde hareketler yapmaktadır. Singapur'da 2 inci sayfa

Çörçil çekiliyor mu!

İngiliz kabinesinde değişiklikt ihtimali artıyor

Üç kişinin başvekil olması ihtimalinden bahs olunuyor

Lord Biverbruk, Binbaşı Atli veya Eden

Fakat üçü de kabul etmezse

Başvekillik gene Çörçilde kalacak

Newyork, 17 (A.A.) — Ofis:

Londradan Amerika ajanslarına bildiriliyor: Londra'nın iyi haber alan mahfillerine göre, muharebenin sevk ve idaresi hakkında Avam Kamarasındaki müzakerelerden sonra, Çörçil başlica iş arkadaşlarının bir kısmından ayrılmak mecburiyetinde kalacaktır.

Deniz birinci lordu Aleksander ile bahriye nazırı Margesson'un azledilecekleri belirtilmektedir.

Hükümet azalarından bazıları başvekilin istifası edeceğini bile tahmine kadar gitmişler ve bazıları da kabine'nin yeniden kurulmasını ve daha az ehemmiyetli mevzilere hava istihsalât nazırı Bradzon, devlet nazırı Arthur Green ve iş nazırı Ernest Bevin'in getirilmesini istemişlerdir.

Başvekil muhtemel görülmiyen istifası takdirinde, parlamentonun muvafakatiyle kabineyi yalnız üç kişi teşkil edebilecektir. Bunlar Lord Beaverbrook, binbaşı Allee ve Edendir. Ancak bunların da Çörçile karşı besledikleri ihlas duyguları hiç şüphesiz, bu mevkii kabini etmelerine müsaade etmeyecek ve kralın yeni kabineyi teşkil etmemesi için insan olarak yalnız Çörçil kalacaktır.

Diğer taraftan, Moskova eski büyük elçisi Sir Stafford Crapps, kara istihsalâtı işinde tam salâhiyet sahibi olarak mahdud bir harf Devamı 2 inci sayfa

